

Норвешка асоцијација
локалних и регионалних власти
www.ks.no

ПРОГРАМ
ЗАШТИТЕ
ЖИВОТНЕ
СРЕДИНЕ И
ОДРЖИВОГ
РАЗВОЈА У
ГРАДОВИМА И
ОПШТИНАМА
СРБИЈЕ
2004-2006

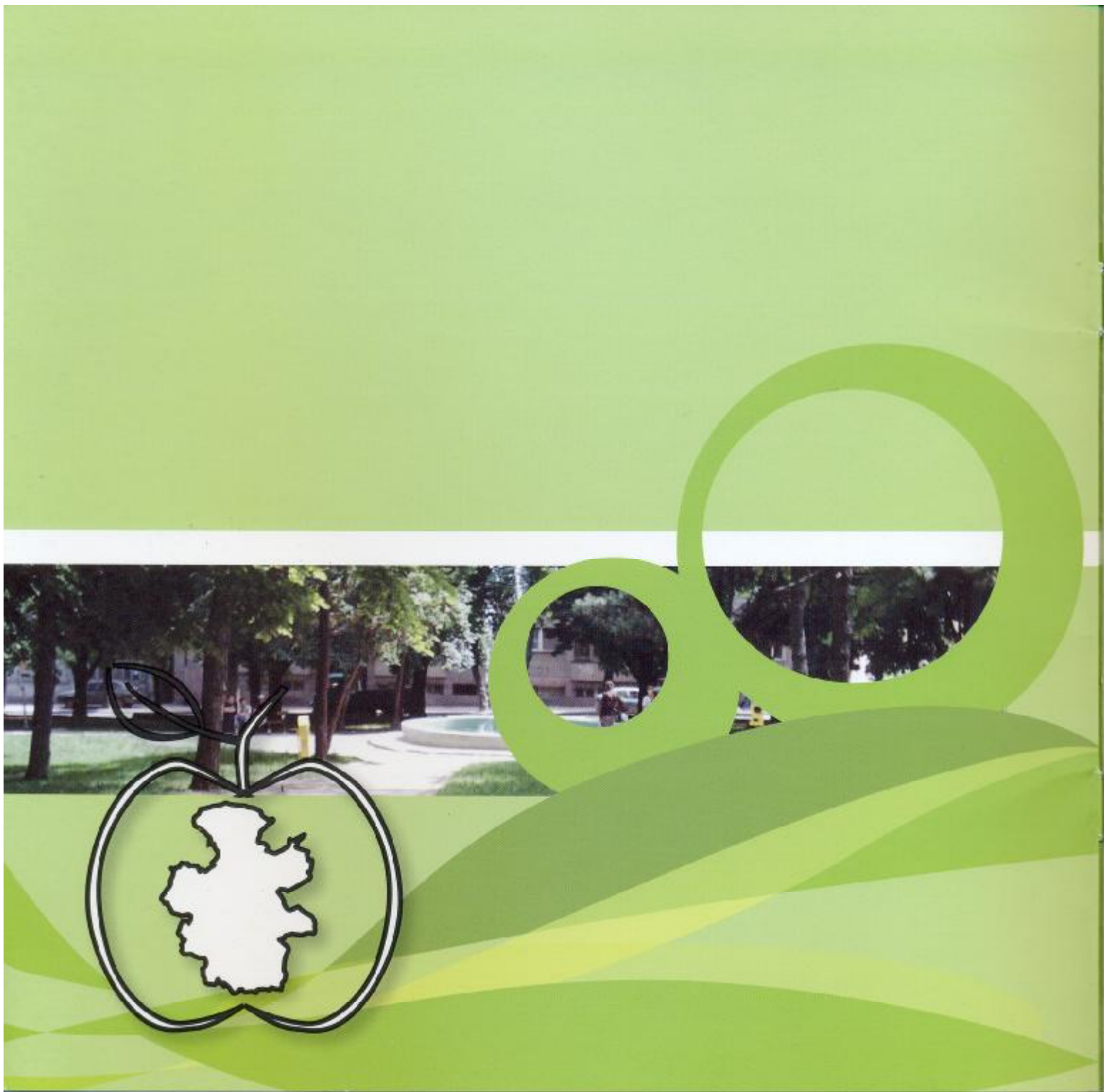

СТАЛНА
КОНФЕРЕНЦИЈА
ГРАДОВА
И ОПШТИНА

СТРАТЕГИЈА ЛОКАЛНОГ ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ОПШТИНЕ СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА

РЕЗИМЕ

УВОД

Општина Смедеревска Паланка, попут многих у Србији, суочена је са великим проблемима у свом развоју који су настали као последица вишедеценијског осиромашења, недостатка средстава и недовољног улагања у развој. Уочавајући само ове проблеме било је довољно да се крене у израду Стратегије одрживог развоја општине Смедеревска Паланка. Ефикасан развој локалне заједнице подразумева процес планирања, који ће објединити активности грађана, локалне власти, привредних и других релевантних субјеката и усмерити их ка реализацији постављених циљева бржег развоја општине

Овај документ представља дугорочну пројекцију развоја наше општине, са визијом општине Смедеревска Паланка каква она треба да буде 2016. године. Све стратегије, мере и активности су томе подређене али, истовремено, овај документ не треба сматрати коначним јер у том случају представљао би ограничавајући фактор за будуће генерације. У сваком случају ова Стратегија представља основ за будућност и тако га треба прихватити.

ОПШТИ ПОДАЦИ О ОПШТИНИ СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА

Општина Смедеревска Паланка налази се у североисточном делу Шумадије, око 80 километара југоисточно од Београда и свега 8 km ваздушном линијом од коридора 10. У административном смислу, општина Смедеревска Паланка припада Подунавском региону са центром у Смедереву, док се просторно и функционално везује за Београд. Смедеревску Паланку називају и центром Доње Јасенице, како због своје величине, тако и због институција које су смештене у граду а имају надлежност за већи број општина. Општина се простире на површини од 422. km², а према попису из 2002. године, у 4 градске и 17 сеоских месних заједница живи 56011. становника. Овде треба додати 2536 лица на привременом раду у иностранству као и 483 избегла и 1134 интерно расељена лица. У ужем подручју града живи око 27000 становника. Број становника по квадратном километру је 13195. Просечна старост становништва је 41 година, са израженим негативним природним прираштајем, (-2.7) на хиљаду становника (податак из 2003. год.). Привреда Општине базирана на индустрији, била је на задовољавајућем нивоу до 1990. године, али је током 90-тих година доживела колапс. Према подацима Националне службе за запошљавање, у Паланци је почетком 2007. год. било 6164. незапослених.

Клима Смедеревске Паланке је умерено континентална са просечним падавинама 636 мм воденог талога. Годишње трајање сијања сунца износи 2102 ха. Цео овај крај се одликује малом умереном облачношћу. Средња годишња облачност од 5-6 десетина покривености неба показује да је ово релативно сунчано подручје. Релативна влажност ваздуха износи 73,3% и одговара нешто сувљем умереноконтиненталном климату. Апсолутна максимална температура која је забележена износила је 41,3°C, а апсолутна најнижа забележена температура је -29,9 °C. Ови подаци говоре о изузетно великим температурним амплитудама. Доминантни

ветрови су југоисточни - кошава и северозападни ветар. Просечан број дана под маглом износи 44,7 дана у години, а просечан број дана са снежним падавинама износи 31.9 дана. Значајне реке на територији општине су Јасеница, Кубршница и Велики Луг које су само повремено богатије водом док у сушним данима не прелазе величину већих потока. Посебну вредност у погледу хидро геолошких карактеристика овог подручја представљају изворишта минералне и термо-минералне воде. Од ових изворишта најзначајнија су она која се јављају у долини реке Јасенице: извориште «Паланачки кисељак» са лековитом термо-минералном водом која се налази на дубини од 1000 m и изворишта минералне воде у Водицама и Церовцу.

МЕТОДОЛОГИЈА

Сам документ има стратешко-плански карактер и заснован је на партиципативном приступу. Планирањем жељених активности на изради овог документа, желели смо да развијемо партнерске односе са заинтересованим учесницима, пре свега грађанима. Да би их информисали и упознали са процесом и побудили њихово интересовање користили смо средства јавног информисања (специјалне ТВ емисије посвећене само овој теми, редовно извештавање о раду општинског форума и радних тела), израду пропагандног материјала и организовањем јавних скупова. Централно место нашег деловања било је усмерено на грађане да код њих побудимо интересовање и покажемо да нам је стало до њиховог мишљења, и да овај документ треба да да одговор на њихове примедбе и жеље.

Скупштина Општине је именovala Форум заинтересованих учесника који је у току рада одржао укупно 13 састанака, а касније су формиран тимови за области које су утврђене као приоритетне и тако се проширио број учесника у изради стратегије. У свом раду, тимови су користили различите методе и технике партиципативне процене. У сакупљању података коришћени су интервјуи, анкете, анализе докумената, као и искуство и интуиција тима. У извештајима радних тимова постоје наведене технике и методе које су коришћене, обим планирања као и број одржаних састанака фокус група и број анкетираних и испитаних учесника.

Ова методологија имала је за циљ да пружи одговоре на сагледавање целокупне тренутне ситуације у општини Смедеревска Паланка (економску, социјалну, еколошку, друштвену) на основу које је:

- формулисана визија заједнице
- утврђени приоритетни проблеми и њихови узроци
- дефинисани стратешки циљеви Општине
- анализирани своје снаге и слабости за бављење одређеним проблемом, као и да идентификујемо прилике и претње у окружењу - које су наше шансе
- изабране конкретне мере, акције и активности за решавање приоритетних проблема - како да идемо у сусрет нашој визији
- ревидиране стратешке опције за постизање циљева и селектоване оне који највише одговарају

Да би се дали одговори на нагомилане проблеме, мора се имати јасна визија развоја локалне заједнице. Она треба да послужи као смерница за будућност око које су окупљени сви субјекти и чиниоци локалног развоја. На основу спроведене јавне расправе и упознавања грађана, ОФ за израду ЛОР-а, између више метода и форми изгледа визије заједнице, определио се за кратку изјаву у једном пасусу која у себи садржи осећања целокупне заједнице и истиче очекивања грађана

« СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА, ОПШТИНА ЈЕДНАКИХ МОГУЋНОСТИ ЗА СВЕ, МЕСТО У КОМЕ ЖИВИМО, О КОМЕ БРИНЕМО У КОМЕ СЕ СМЕЈЕМО И У КОЈЕ СЕ УВЕК РАДО ВРАЋАМО. ОГЛЕДАЛО МОЈИХ ОСТВАРЕНИХ ЖЕЉА .»

СТРАТЕШКИ ЦИЉЕВИ

Да би се могла реализovati стратегија неопходно је пре тога дефинисати циљеве развоја локалне заједнице. Приликом дефинисања циљева водило се рачуна да они буду дефинисани на основу утврђених проблема, као и да буду реални, ефикасни, економски рационални, разумљиви, амбициозни и, где је могуће, временски ограничени. Дефинисани стратешки циљеве заснивају се на најоптималнијем ангажовању расположивих локалних ресурса, па стога не одсликавају високу политику, већ реалне потребе грађана.

Дефинисани стратешки циљеве по појединим областима:

Просторно и урбанистичко планирање, инфраструктура и заштита животне средине:

ОПШТИ РАЗВОЈНИ ЦИЉЕВИ

- Уграђивање принципа добре праксе и одрживог развоја у урбанистичко-планску документацију.
- Стварање боље организоване и координисане локалне власти, локалне администрације и јавних предузећа у циљу квалитетније израде урбанистичке планске документације.
- Развој, квалитетно и континуирано унапређење инфраструктуре ангажовањем најстручнијих расположивих кадрова, применом транспарентног поступка, уз коришћење свих доступних извора финансирања и успостављање стандарда у управљању инфраструктурним системима
- Доношење стратешких докумената и унапређивање заштите животне средине на локалном нивоу.
- Увођење система мониторинга и мера заштите и унапређења животне средине.
- Промоција јавности у раду и учешће јавности у одлучивању.

ПРИОРИТЕТНИ СТРАТЕШКИ ЦИЉЕВИ:

- Формирати одговарајући информациони систем о простору
- Донети Просторни план општине до краја 2008. године и израдити недостајуће урбанистичке планове
- Урбанистичке планове радити са решењима која су заснована на реалним економским могућностима и адекватним социјалним потребама општине
- Ефикасно спроводити и редовно, на сваке 4 године, преиспитивати постојећу урбанистичку документацију
- Реконструисати постојећу и изградити недостајућу канализациону мрежу за отпадне и атмосферске воде
- Реконструкција постојеће и изградња нове путне инфраструктуре

Економски развој, запошљавање, смањење сиромаштва и туризам

ОПШТИ РАЗВОЈНИ ЦИЉЕВИ

- Израда и усвајање локалних стратегија економског развоја и запошљавања, са пратећим општинским одлукама и са изградњом или јачањем институција у оквиру локалне самоуправе које би пратиле израду и имплементацију стратегије.
- Креирање и промовисање туристичког производа општине у складу са међународним стандардима квалитета и на принципима одрживог развоја
- Развијена сеоска средина, привлачна за живот, уз побољшање квалитета пољопривредне производње по ЕУ стандардима уз тренд раста прераде

ПРИОРИТЕТНИ СТРАТЕШКИ ЦИЉЕВИ

- Увођење и промоција стимулативних мера у области локалног економског развоја и запошљавања
- Развој локалне економије на основу расположивих природних ресурса, уз развој система за подршку промоцији одрживог коришћења ресурса
- Уредити и опремити постојеће и дефинисати нове комунално опремљене индустријске зоне
- Повећати укупан број запослених, пре свега кроз оснивање пословног инкубатора
- Створити стимулативан, безбедан и атрактиван привредни амбијент за инвестициона улагања у развој општине
- Развој малих и средњих производних предузећа и предузетништва, са акцентом на знатно повећање броја малих производних предузећа
- Организовати директни рад са социјално угроженим и маргинализованим групама
- Изградити туристичку инфраструктуру
- Успоставити ефикасан маркетинг систем да би се туристички потенцијали боље усмерили на циљна тржишта
- Увести систем за интегрисано управљање отпадом
- Увести систем управљања квалитетом воде: изворишта, бунари, водотокони и вештачке акумулације
- Повећати еколошку свест становништва

Друштвени развој

ОПШТИ РАЗВОЈНИ ЦИЉЕВИ

- Подизање квалитета живота на виши ниво и континуирано образовање становништва

ПРИОРИТЕТНИ СТРАТЕШКИ ЦИЉЕВИ

• **Образовање:**

Унапредити механизме финансирања образовних институција са локалног нивоа

• **Млади:**

Побољшање положаја и развој младих

• **Општинска управа:**

Ефикасно пружање општинских услуга и развој предузетничке локалне самоуправе

• **Култура:**

Израдити стратегију културне политике и дефинисати правце развоја културе општине засноване на богатој културно-историјској баштини

• **Спорт:**

- Формирати Савез спортова као стручно, а не политичко тело, које ће допринети професионалном и стручном раду, контроли рада спортских клубова, као и успостављању сарадње између клубова и бољем планирању,
- Успостављање адекватних механизма финансирања у спорту
- Изградња капацитета запослених у спорту
- Развијати инфраструктуру како за бављење аматерским, тако и професионалним спортом

МОНИТОРИНГ РЕАЛИЗАЦИЈЕ СТРАТЕГИЈЕ ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА

Надгледање и процена резултата подразумевају спровођење неколико активности, а то су:

- одређивање тима за надзор и имплементацију Стратегије;
- преиспитивање развојних циљева и ефеката;
- успостављање система извештавања;
- процењивање резултата;
- саопштавање резултата јавности;

Стратегију треба допуњавати стално новим подацима, јер ће у великој мери утицати на дефинисање нових развојних циљева и жељених ефеката. Обавештавање локалних органа власти и локалне заједнице о резултатима примене или изменама постојећег документа од велике су важности, пре свега за сам процес израде и праћења, јер ће тако грађани и даље имати осећај активног учешћа у изради овог документа, као и о одређивању квалитета свог живота.